

Strípky z minulosti ...Konec 2. světové války v Bojanově a okolí

V pátek 8. května si připomeneme konec druhé světové války na starém kontinentu. Budeme-li věřit tvrzení historiků, padly poslední výstřely konfliktu, který rozpoutalo nacistické Německo, 12. května 1945 kolem třetí hodiny ranní u českého městečka Milín. A jakým způsobem probíhal „rok osvobození“ v Bojanově? Jak kronika bojanovská, tak i ta bezděkovská se v mnohém shodují. „Rok 1945...Slavný, nezapomenutelný, přinášející nám všem svobodu a pevnou víru ve šťastný život nás všech.“ Oba zápisy jsou plné emocí. Mísí se zde radost, euforie, víra a naděje s bolestnými vzpomínkami na právě prožité roky v okupaci, napětím z prvních květnových dní roku 1945 a obavami z budoucnosti.

„...Začátkem května prožíval náš národ vzrušené doby. 5. V. (tj. května) povstává Praha proti okupantům, rozhlas volá o pomoc. Revoluce v Praze začala. Lidé, kteří právě poslouchali radio a slyšeli první volání a výzvy, vybíhali ze stavení a volali: ‚Je po válce!‘ Každý zanechal práce, kterou měl právě v ruce, a utíkal vzrušeně ven, ale ihned se zase vracel k přijímačům, aby se na vlastní uši přesvědčil, že je to pravda.

Všechny německé nápisy na veřejných budovách byly ihned odstraňovány a byly vyvěšovány československé vlajky. Lidé se radostně objímali, smáli se a plakali současně, rozezněl se poslední zvon, který nám tu zbyl. Kromě toho se v prvních dnech u nás nic mimořádného nedělo.

Zatímco Praha bojovala a volala zoufale o pomoc, my tu na venkově jsme bezmocně čekali u přijímačů ve dne a v noci. Slyšeli jsme neustálé volání o pomoc i v jazyku ruském a anglickém a plakali jsme rozčilením, radostí i zoufalstvím podle toho, jak boje v Praze pokračovaly. V těch dnech nemyslel nikdo na sebe, naše mysl byla u bojujících v Praze i na frontě.

Vždyť není slov, která by popsala všechnu bídu a hrůzu uplynulých let. I když nás válka nezasahovala přímo, trpěli jsme různými opatřeními, nejistotou a strachem, poznali jsme, co je nedostatek a mnozí z nás, kteří nemáme vlastní hospodářství a byli jsme nuceni kupovat tajně potraviny za vysoké ceny, trpěli často i hladem.

Nejhorší byl strach. Kdykoliv se v obci objevilo auto, všichni jsme je s úzkostí sledovali – vždyť v těch letech často stačilo jen neprozřetelné slovo, aby byl člověk odvezen policií! A je to téměř k neuvěření, že naše obec neměla žádných obětí – a jistě to slouží i ke cti našich občanů – vždyť kolik lidí jinde bylo uvězněno i umučeno jen na základě udavačství.

Ještě začátkem r. 1945 hrozilo i Bojanovu nebezpečí. Německá policie vypátrala stopy partyzánské skupiny, které vedly do Bojanova a zde mizely. Ihned se dala do pátrání.

Členové policie se ubytovali na několik dní v budově nové školy (pozn. autorky: pravděpodobně byli ubytováni v prostorách dnešní horní tělocvičny) a zahájili pátrání. Starostovi obce Antonínu Kroutilovi podařilo se odvrátit jejich pozornost a zamezit zamýšlené prohlídce domů, přestože ona skupina partyzánů byla po několik dní ukryta právě u něj – v jeho stavení – a nebezpečí unikla téměř zázrakem. Jaké následky mohlo mít vyražení!

Když byla německá armáda v květnu na ústupu, zažila i naše obec několik rušných dní. Německé vojsko prchalo v nepřetržitých proudech na západ. Silnice i všechny cesty byly často úplně zataraseny auty, tanky, vojskem. V příkopech stála vyřazená, jízdy neschopná auta, válely se zbraně, různé předměty, bedny s nejrůznějším zbožím, jak je Němci během jízdy odhazovali. V autech jim umírali ranění, kterým v rychlosti vykopávali jámy v příkopech u silnice, kde je pohřbili. Na náměstí před kostelem zapálili oheň, ve kterém spálili celé balíky listin – a Bůh ví, čeho. Za posledním autem si každý z nás radostně oddechl.

A pak přišel večer 9. května, kdy přijelo první auto s ruskými vojáky. Nezdrželi se dlouho, jen oznámili příchod dalších. V radostném očekávání stavěli občané na uvítání ozdobenou slavobránu. Ve čtvrtek 10. května opravdu přijeli. Obyvatelé jim s radostí podávali občerstvení, oni se však nezdržovali a pospíchali za prchajícími Němci. A trvalo celý den a noc, nežli všichni přešli.

V těchto dnech se skrývalo v okolních lesích mnoho Němců a SS oddílů. Lidé ani děti nechodili zbytečně ven. Z okolních obcí nechtěli rodiče posílat děti do školy, dokud nebylo docela bezpečno. Ze všech stran se ozývala střelba. To mládež nacházela Němci odhozené zbraně a přes všechno varování zkoušela, zda jsou k potřebě. Je div, že ty dny nepřišel nikdo k úrazu.

Jak pomoci Praze, která byla po hrozných bojích s Němci vyčerpána? Za správného předpokladu, že Praha potřebuje hlavně potraviny, byla učiněna mezi obyvatelstvem sbírka a sebráno značné množství mouky, vajec, másla, sádla a jiných potravin, jež byly odevzdány do Hospodářského družstva a odtud odeslány do Prahy.

Dne 16. května byla ve školní budově uspořádána za účasti žactva, MNV a občanstva oslava vítězství a osvobození naší vlasti. K uctění památky padlých hrdinů byla uspořádána zvláštní výzdoba.

V neděli 20. května byla na náměstí ‚U andělíčka‘ konána tryzna za padlé hrdiny za účasti celé veřejnosti. P. Josefem Mackem byla sloužena polní mše.

Další leta prošla ve starostech o nápravy škod způsobených válkou.“

Příště: Druhá světová válka ve vzpomínkách pamětníků

Lenka Simonová